

Nahahaigus, mis ründab ka liigeseid

Põen psoriaasi ja olen selle haiguse kohta ise päris palju uurinud. Vähe kõneldakse aga sellest, kuidas see mõjub liigestele. Millest aru saada, et liigesehädad on just psoriaasist põhjustatud? Kuidas üldse psoriaasi ära tunda?

Vastab professor
NAOMI LOOGNA

Marve Järvamaalt

Psoriaas ehk soomussammaspool on krooniline haigus, mida iseloomustavad punetavad, teravalt piiritletud erineva kuju ning suurusega kolded nahal. Tilk-psoriaasi korral tekib kehatävele ja jäsemetele rohkelt tilgakujulisi moodustisi. Mündisuuruste naastudega tõvevormi nimetatakse münt-psoriaasiks. Psoriaasikoldeid võib olla ka vaid üks. Need on kaetud hõbevalgete kettudega.

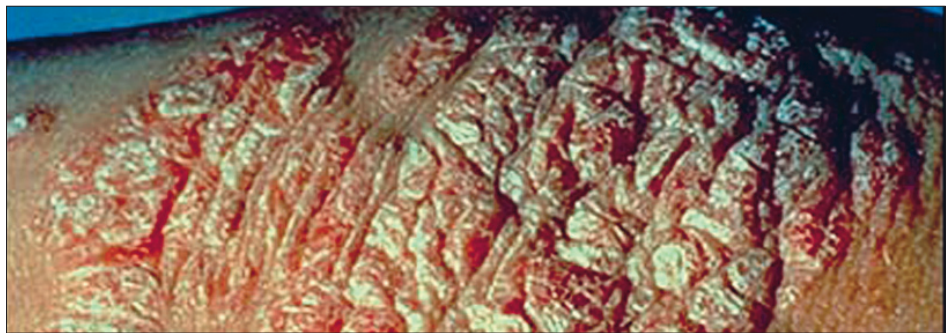
Psoriaas võib olla erineva ulatusega. Tavaliselt paiknevad kolded juustega kaetud peanahal või jäsemetel, eriti küünarnakkidel ja põlvedel. Mõnikord ilmuvad naastud ka peopesadele ning jalataldadele, isegi väliskuumekäiku ja suguelundite limaskestadele. Nahk võib sügeleda.

Soomussammaspoole tekkel on oluline pärilik eelsoodumus. Sageli esineb see tõbi perekonniti. Siiski pole tegemist klassikalise päriliku haigusega – järglastele ei anta edasi haigust, vaid eeldusi selle tekkeks. Kui ühel vanemal on psoriaas, suureneb haigestumise võimalikkus 20–25%-ni, kui aga mõlemal, siis 50–60%-ni.

Haigust soodustavad mitmed tegurid: immuunsüsteemile toimivad bakteriaalsed või viirusnakkused, nahavigastused, muud nahahaigused, kuiv nahk, mõningate ravimite tarvitamine (näiteks malaariavastased ravimpreparaadid, mõned vererõhku alandavad rohud), hormonaalsed tegurid, ultraviolettkiirgus. Kaasa aitavad ka rasked üleelamised, negatiiv-

Psoriaasihaige meelespea

- Püüdke hoiduda sagedasest higistamisest ning kokkupuutest nahka ärritavate mehaaniliste ja keemiliste teguritega.
- Vältige kratsimist, seegi võib haigust halvendada.
- Ärge kandke riideid, mis pigistavad või hõõruvad.
- Psoriaas võib pärast sellest paranemist vaheaegade järel taas ilmuda ning pikajalisele ravile vaatamata ei pruugi täielikult kaduda.
- Hästi paraneb psoriaasist, mille peamine tekkepõhjus on stress.

sed emotsioonid, suur vaimne pingeline.

Tõbe halvendab tugev mehaaniline koormus nahale ja pidev või sage higistamine. Samuti naha kokkupuude kemikaalide, näiteks hapete või alustega.

Psoriaas võib halveneda ultraviolettkiirguse toimel, vahel aga mõjub päike hoopis soodsalt ning lööve ilmub nahale vaid talvel.

VARAJANE VÕI HILINE ALGUS

Eristatakse varajase ja hilise algusega soomussammaspoolt.

Varajase algusega psoriaas on pooltel haigetel pärilik, tõve kulg on ebareeglipärane ja selle laienemise tendents kõrge. Nimetatud vormi korral langeb haiguse algus enamikul juhtudel 15.–25. eluaastasse.

Hilise algusega psoriaasi puhul leitakse seoseid pärilikkusega harva. Olulisel kohal on stress ja/või bakteriaalsed ja viirusnakkused.

Küünete psoriaas tekib umbes 25%-l haigetest ning tavaliselt koos nahalööbega. Küüneplaat muutub kübarataoliseks ja selle pinnale ilmuvad väikesed punktikulised sügavikud, mis sageli paiknevad ridadena. Muutused esinevad kas ühel või mitmel küünel.

Küüneplaadi alla võivad tekkida väikesed laigud või sõlmed, mõnikord see pakseneb, on ebaühtlane, hallikas-kollane. Kahjustunud küüs võib koguni irduda.

LIIGESED KAHJUSTUVAD

Mõnikord haarab psoriaas ka liigeseid. Psoriaatilist artropaatiat ehk liigesepõletikku

esineb umbes 5%-l psoriaasihaigetest.

Liigesed võivad kahjustuda erineval määral. Mõnedel on ainult liigesevalu ilma morfoloogiliste muutusteta, teistel aga deformeeriv ehk moonutatav liigesepõletik, mis põhjustab hiljem liigese jäikust.

Psoriaatilisele liigesepõletikule on iseloomulik sümmeetrilisus ning mitme liigese haaratus. Sagedamini haigestuvad sõrme-, varba-, hüppe- ja randmeliigesed, harvem põlve- ja küünarliiges. Arst otsustab, kas tegu on psoriaatilise liigesepõletikuga, ja määrab siis ravi.

Tavaliselt ravitakse psoriaasi paikset salvidega. Kui see ei anna soovitud tulemusi, kohaldatakse valgusravi, retinoide, tsütostaatikume jm.